

ÚKOL č. 5

Recyklohraní aneb Uklidíme si svět vyhlašuje pátý úkol školního roku 2024/2025

Slavnost pro radost

Termín: 1. 5. 2025 – 30. 6. 2025

Milí přátelé,

v posledním úkolu školního roku vás chceme povzbudit, abyste se s žáky a studenty pustili do úkolu, který podpoří aktivní trávení času, dobré vztahy mezi dětmi ve třídě, ale i mezi dětmi a dospělými. Nezapomínáme ani na odpovědnou spotřebu a ochranu životního prostředí. Věříme, že v čase, kdy se blíží prázdniny, vám přijdou vhod **aktivity, které jsou pro radost a za odměnu, za všechnu společnou práci, kterou jste s žáky a studenty ve škole odvedli** (nejen) v environmentálním vzdělávání.

Základním zadáním úkolu je uspořádat s dětmi jakoukoliv **akci, kterou si společně užijete** – může jít například o EKO snídani s dětmi ve třídě, slavnost nebo piknik (např. loučení se školním rokem). Vaším nápadům se meze nekladou. Jednu podmínku však máme ☺. Protože jsme odpovědní a záleží nám na našem životním prostředí, plánujte akci tak, abyste při ní neplýtvali, nepoužívali jednorázové plasty a ideálně také využili ekologické potraviny (např. od lokálních výrobců, fairtrade apod.) nebo z vlastních zahrádek. Když při akci přidáte i osvětový koutek nebo se pochlubíte, co vše děláte ve spolupráci s Recyklohraním, bude to super. Skvělé také bude, když pozvete rodiče nebo spolužáky a pedagogy z ostatních tříd. Co velmi oceníme, je **aktivní participace dětí** – tedy že budou účastny nejen při samotné realizaci, ale už při vymýšlení Vašeho miniprojektu.

Vedle toho můžete využít náš tip na další aktivitu a tou je zadat dětem **zpracování slohu na téma Co bych dělal/a, kdyby na jeden den přestaly fungovat mobilní telefony**. Místo slohu se děti mohou pustit do výtvarné činnosti. Proč toto zadání? Na přelomu roku jsme s našimi partnery, společnostmi Remobil a ECOBAT, uspořádali **výzkum** „Jak děti využívají mobilní telefony“, a popravdě nás překvapilo, v jaké míře se tak děje. Budeme proto rádi, když žáci a studenti popustí uzdu své fantazie a třeba přitom zjistí, že den bez mobilu by nemusel být vůbec špatný ☺.

Řadu využitelných informací k tématu najdete v části B tohoto dokumentu (Obecné informace k úkolu). Aby se Vám se zadáním lépe pracovalo, doporučujeme využít naše doprovodné [video](#) s názvem *Slavnost pro radost*.

Budeme také rádi za zpětnou vazbu, jak jste si s dětmi úkol užili a co nového jste se dozvěděli.

Váš tým Recyklohraní

A. Zadání pro MŠ

Cíl:

Prostřednictvím akce, kterou budete s dětmi připravovat, si zážitkovou formou připomenete zásady odpovědné spotřeby a neplýtvání – konkrétně při nakládání s potravinami, přípravě jídla a při používání obalů a dalších věcí. Zároveň děti rozvinou schopnost spolupráce.

Forma práce:

Organizace akce

Příprava svačinky nebo občerstvení na akci

Práce s pracovním listem – skládání, vybarvování, povídání

Navrhované aktivity:

- Na úvod můžete dětem pustit **tematické a instruktážní video s názvem Slavnost pro radost** (délka 3:26 min.). Najdete ho na webu Recyklohraní [zde](#) nebo na kanálu [YouTube.cz](#). Raději však upozorňujeme, že je určeno spíše pro žáky základních škol a pro děti v mateřské škole zřejmě nebudou všechny informace srozumitelné.
- Hlavním zadáním tohoto úkolu je zorganizovat s dětmi a pro děti slavnost, při které si nenásilnou formou připomenou zásady odpovědné spotřeby a neplýtvání, zejména potravinami. Než se pustíte do přípravy samotné akce, doporučujeme, abyste dětem připomenuli, co je to to neplýtvání. Můžete k tomu **využít výukový scénář s názvem Jak nebýt Plýtvákem potravinovým**, který včetně příloh najdete na webu Recyklohraní ([zde](#)). Je v něm několik praktických aktivit, včetně zapojení pohádky od Josefa Čapka Jak pejsek s kočičkou dělali dort.
- Další aktivitou, do které se můžete s dětmi pustit je **příběh křivé mrkvičky**. Využijete k němu **přílohu č.1**, kterou najdete na konci tohoto dokumentu a také samostatně na webu v části Metodická podpora pro výuku ([zde](#)). Dětem nejprve přečtete příběh, který je u obrázku smutné a veselé mrkvičky. Poté si děti mohou obrázek vymalovat. Přitom si s nimi povídejte, zda by si koupili mrkvičku, která není tak úplně hezká, nebo zda je podle nich chutnější rovná nebo křivá mrkvička. Aktivitu můžete ještě rozšířit tím, že dětem ukážete křivou a rovnou mrkvičku, a pak ji společně ochutnáte, aby zjistily, že v chuti žádný rozdíl není.
- Organizace Slavnosti pro radost.** Při plnění této aktivity je mimořádně důležité, aby děti byly do organizace akce vtaženy už od samého začátku. O to víc je pak příprava bude bavit.

Slavnost může mít mnoho podob. Například vám doporučujeme uspořádat **s dětmi společnou snídani nebo svačinku**, kdy se děti zapojí do přípravy. Mohou přinést suroviny z domova nebo využijete zdroje vaší školní jídelny.

Vyzkoušejte s dětmi zábavné zdravé recepty.

Pak jídlo hezky prostřete a využijte společného času nejen k pochutnání, ale i k povídání.

Nezapomeňte, že naším tématem je odpovědná spotřeba a hleďte na to, abyste u holek a kluků podporovali správné návyky – aby neplýtvali, přednost dávali ovoci a zelenině, dále potravinám od ekologicky hospodařících firem, odpad třídili a zbytky organického odpadu dali na kompost.

S dětmi můžete vyzkoušet například tyto recepty, ale vaší kreativitě se meze nekladou ☺

- Zeleninové obličej – děti si tvoří veselé obličej nebo zvířátka na krajíc chleba. Jako základ slouží pomazánka z tvarohu nebo lučiny, na kterou skládají nakrájenou zeleninu (mrkev, okurku, papriku, rajčátka). Aktivita podporuje kreativitu a učí děti, že i „nehezka“ zelenina má své místo na talíři.
- Ovocné špízy – duha na klacíku. Děti si samy skládají ovocné špízy z barevných kousků ovoce (např. jablko, hroznové víno, banán, meloun). Aktivita podporuje poznávání ovoce a barev.
- Bramborová razítka a pečené lupínky – z brambor si děti vyřežou jednoduché tvary jako razítka. Zároveň se připraví bramborové lupínky na pečení – tenké plátky se potřou olejem a ochutí bylinkami. Děti sledují, jak se promění v chutnou svačinu a nic se nevyhodí.
- Mrkvové mini muffiny – jednoduché pečení, při kterém děti pomáhají míchat těsto ze strouhané mrkve, banánu, mouky a vajíčka. Muffinky jsou zdravé a sladké jen díky ovoci. Aktivitu lze propojit s příběhem o zahnuté mrkvičce, která našla své místo v dobrotě.
- Barevné pomazánky na ochutnávku – děti ochutnávají pomazánky různých barev a snaží se uhodnout, co obsahují. Můžete připravit např. růžovou z červené řepy, oranžovou z mrkve, zelenou z avokáda nebo žlutou z dýně.

Dalším našim tipem je, že vytvoříte **neformální ekologickou slavnost/party s rodiči** (například na zakončení školního roku a vítání prázdnin). Můžete ji spojit i s tím, že jim odprezentujete, co vše ve spolupráci s Recyklohraním děláte a jak pomáháte naší přírodě.

Zkuste pro akci vymyslet hry, které si společně zahrajete. Nebojte se sáhnout po starých osvědčených retro hrách, jako jsou například skákání přes gumu nebo čára. Inspirace je například [zde](#). **V pracovním listu č. 2 jsme pro vás připravili hru Nebe – peklo – ráj.** Z předlohy si můžete papírovou skládačku vystříhnout a zahrát. Samostatně je ke stažení na webu v části Metodická podpora pro výuku ([zde](#)).

Doporučený postup – děti nejprve vybírají tvary a podle počtu hlásek ve slově otevírají a zavírají skládačku, poté vybírají číslo a na závěr je volba navede na některý druh ovoce a zeleniny. Využijte této aktivity nejen k tomu, že se děti seznámí s novou hrou, ale zároveň si s nimi zopakujte názvy ovoce a zeleniny na obrázcích. Můžete si povídat o tom, co se z nich vaří, zda jim chutnají nebo ne atp.

Stejně tak si děti mohou vytvořit svou vlastní skládačku a vepsat si do ní svá čísla a obrázky. Video návod, jak na to, je například [zde](#).

Pro děti by měla být příprava akce (slavnosti) odměnou. Nemusí být vše perfektní, důležité je, aby si jak přípravu, tak samotnou akci užili.

Výstupy:

Povinné: Alespoň jedna fotografie, která zachytí žáky při řešení úkolu.

Nepovinné: Budeme rádi, když nám pošlete zprávičku, jak vás plnění úkolu bavilo a co jste při něm zažili.

Pokyny k předání úkolu: Každá škola zasílá výstupy dle zadání pro jednotlivé stupně škol. Řešení se zasílá pouze prostřednictvím www.recyklohrani.cz.

Postup odesílání přes webové stránky

- Přihlaste se do svého uživatelského účtu. Klikněte na „Přehled úkolů“.
- U aktivního úkolu vpravo najdete odkaz „Odeslat úkol“. Klikněte na tento odkaz.
- Otevrou se vám informace o úkolu vč. možnosti odeslání odpovědi pro každý stupeň školy.
- Vložte požadované soubory a stiskněte „Odeslat“.

V případě potřeby úpravy znění vaší již odevzdané (zaslané) odpovědi či případné potřeby přidání/smazání některých souborů je možnost úkol editovat až do termínu uzávěrky úkolu po kliknutí na „Editace řešení úkolu“.

NENECHÁVEJTE ODEVZDÁNÍ ÚKOLU NA POSLEDNÍ MOŽNÝ TERMÍN. NA ODEVZDÁNÍ PO TERMÍNU, A TO ANI CHYBOU SYSTÉMU, NEBUDE BRÁN ZŘETEL!

Budeme rádi, připojíte-li zpětnou vazbu k Recyklohraní – připomínky, náměty pro další úkoly či jiné cenné zkušenosti. Své názory nám vy i vaši žáci můžete sdělit také na facebookovém profilu [www.facebook.com \(Recyklohraní\)](https://www.facebook.com/Recyklohraní). POZOR! Prosíme nezasílejte nám vypracované úkoly e-mailem ani poštou. Děkujeme za pochopení.

Termín odevzdání a vyhotovení úkolu: Své práce zasílejte nejpozději do 30. 6. 2025 včetně.

V případě dotazů nás prosím neváhejte kontaktovat na e-mailové adrese info@recyklohraní.cz nebo na telefonní lince Recyklohraní 739 280 887 (po–pá 7.30–10.30; 13.00– 14.00).

Souhlas

Vypracováním a zasláním tohoto úkolu škola vyjadřuje svůj souhlas se zveřejněním údajů, materiálů a fotografií na webových stránkách a facebookovém profilu pro účely programu Recyklohraní aneb Uklidme si svět a dalších partnerů tohoto společného projektu.

B. Obecné informace k úkolu

Průzkum ukázal, jak a na co využívají děti mobilní telefony

Podle výsledků průzkumu, který realizovala v listopadu a prosinci 2024 nezisková společnost Remobil ve spolupráci s programem Recyklohraní aneb Uklidíme si svět a společností ECOBAT, jsou mobilní telefony mezi dětmi široce rozšířené. Zcela běžné jsou už i u prvňáčků – ve věkové skupině 6 až 9 let vlastní mobil 80 % dětí a s vyšším věkem procento ještě významně narůstá. Děti na prvním stupni základních škol mobil nejčastěji využívají na hraní her, u starších žáků a studentů jsou na prvním místě sociální sítě. Z výzkumu, do kterého se zapojilo 6 245 respondentů ve věku 6 až 19 let z celé České republiky, dále vyplynulo, že ve věkové skupině 10 až 12 let má mobilní telefon 98 % žáků a studentů, ve věkových kategoriích od 13 do 19 let je to dokonce 99 %.

Sociální sítě v popředí zájmu dětí

Děti jsou zvyklé mobil používat aktivně a intenzivně, o čemž svědčí to, že téměř dvě třetiny dotázaných žáků a studentů používají mobil několik hodin denně. Nejčastěji pro přístup na sociální sítě, dále pro volání a posílání zpráv, poslouchání hudby a hraní her. Za pozornost stojí, že k využívání sociálních sítí se hlásí početná skupina dětí pod 15 let. Ve věku 6 až 9 let je využívá čtvrtina dětí, mezi 10. a 12. rokem 63 %, ve věku 13 až 15 let jde o 86 % a ve věkové kategorii 16 až 19 let je to 90 %. V České republice přitom platí, že děti mohou sociální sítě samostatně využívat až od 15 let a od 13 let si mohou založit účet jen se souhlasem rodičů. Na hraní her využívají mobily častěji mladší děti – ve skupině 6 až 9 let mobil na hraní her využívá 75 % respondentů, ve věku 10 až 12 let je to 71 %. Hry hrají častěji chlapci než dívky. S vyšším věkem zájem o hry klesá. Naopak roste poslouchání hudby a již zmíněné sociální sítě.

Dohled rodičů by mohl být větší

Dohled rodičů nad tím, jak jejich děti využívají mobil, je častější u mladších dětí ve věku 6 až 9 let, kterým čas na mobilu omezuje přibližně polovina rodičů (49 %). Ve věku 10 až 12 let omezuje čas u mobilu dětem 32 % rodičů. U starších je podíl rodičů, kteří ovlivňují, jak děti používají mobil, nízký. Dětem ve věku 13–15 let čas u mobilu omezuje 10 % rodičů a ve věku 16–19 let jen 1 % rodičů.

Mobil dětem zajišťuje komunikaci, usnadňuje jim udržovat sociální kontakty, zapadnout mezi vrstevníky a také jim pomáhá při vzdělávání. Na druhou stranu časté využívání mobilu bez pravidel může mít na nezralé děti negativní dopad. „Obecně pro děti a dospívající platí, že rozhodně potřebují smysluplná pravidla ohledně digitálních technologií, aby je mohly používat zdravě a prospěšně,“ říká k tomu Radka Kůřilová, psychologka a předsedkyně spolku Onfine.

Vlastní příklad a zájem o vlastní děti je nadevše

Odborníci se většinou shodují, že nadměrné používání mobilních telefonů u dětí může vést k problémům se soustředěním, poruchám spánku až k závislosti na digitálních technologiích. Kromě negativního dopadu na psychiku a školní výsledky se také zvyšuje riziko kyberšikany a sociální izolace. Děti navíc často upřednostňují čas strávený u mobilu před pohybem a pobytem na čerstvém vzduchu, což negativně ovlivňuje jejich celkové zdraví a životní styl. „Mobily však mají pro děti i nesporná pozitiva, proto vedle již zmíněných smysluplných pravidel je potřebné, abychom se my dospělí zajímali o to, co děti na mobilech dělají, co sledují, kdo je ovlivňuje – prostě, aby se v digitálním světě dětí aspoň trochu orientovali. A třikrát podtrhávám, že je neskutečně důležité, abychom šli dětem dobrým příkladem v odpovědném využívání mobilů i dalších technologií,“ dodává psychologka.

Organizujeme akci – jak na to?

Pokud chceme zorganizovat akci se žáky nebo studenty, nejvhodnější je, když je vtáhneme do přípravy od samého začátku. Například formou brainstormingu společně vymyslíme téma a formu setkání (zda půjde o snídani, piknik nebo jinou akci). Abychom na nic nezapomněli a postupovali krůček po krůčku, jak akci naplánovat a jak pak zajistit samotnou realizaci, vyplatí se sepsat si **seznam úkolů**. V angličtině se používá slovní spojení check-list, který přesně vystihuje, o co jde. Sepíšeme si úkoly a postupně odškrtneme ty (check), které jsou splněné.

Základní kostra seznamu úkolů by měla obsahovat: kde a kdy se akce bude konat, jaký bude program, koho a jak na ni pozveme, jak si rozdělíme úkoly, jaké bude občerstvení – kdo na něj donese suroviny a jak ho připravíme –, zda budeme potřebovat nějakou techniku a pokud ano, kdo ji zajistí, jak bude probíhat organizace samotné akce atp. Praktické je, když jsou úkolům připojeny také termíny a osoby, které za daný úkol odpovídají. Je také dobré, když si někdo konkrétní z týmu vezme na starost tento seznam úkolů a jejich plnění hlídá.

Výhody participace

Participace ve vzdělávání znamená, že žáci nejsou jen ti, kdo poslouchají a plní úkoly, ale také aktivně ovlivňují, co a jak se ve škole děje. Mohou se vyjadřovat k výuce, navrhopvat projekty, podílet se na pravidlech chování nebo být součástí školního parlamentu. Díky tomu se učí zodpovědnosti, získávají sebevědomí a cítí, že jejich hlas má ve škole smysl. Takové prostředí podporuje spolupráci, respekt i chuť učit se – a to je něco, co dává škole opravdový smysl. Participativní přístup by přitom neměl být výjimkou, ale přirozenou a běžnou součástí každodenní výuky. Zajímají vás k tomu další informace, podněty a příklady? Využijte metodiku Participace ve vzdělávání od Recyklohraní, která vznikla v rámci projektu EKOABECEDA pro klima aneb Se změnou začínáme v místě, kde žijeme, učíme se nebo pracujeme. Je ke stažení na webu Recyklohraní ([zde](#)).

Co je to ta udržitelnost?

Slovo udržitelnost se dnes používá velmi často. Jenže víme všichni, co si pod tímto pojmem představit? Konkrétně ve vztahu k životnímu prostředí. Zjednodušená definice udržitelnosti by mohla znít, že je to takové nakládání s přírodními zdroji a ekosystémy, které umožňuje uspokojovat potřeby současné generace, aniž by tím byla ohrožena schopnost budoucích generací uspokojovat potřeby své. Jde o rovnováhu mezi ochranou přírody, ekonomickým rozvojem a sociálním blahobytem s důrazem na dlouhodobou odpovědnost vůči planetě a životu na ní.

Pojďme se na udržitelnost podívat praktičtěji – tedy jak každý z nás může konkrétně k udržitelnosti přispět. Klíčem je odpovědná spotřeba – tedy neplýtvání oblečením, potravinami, vodou, energiemi v dopravě a při běžných činnostech doma, ve škole nebo v práci. K udržitelným principům chování patří také snižování množství odpadu, třídění a recyklace, ale také péče o přírodu a zapojení se do komunitních ekologických aktivit.

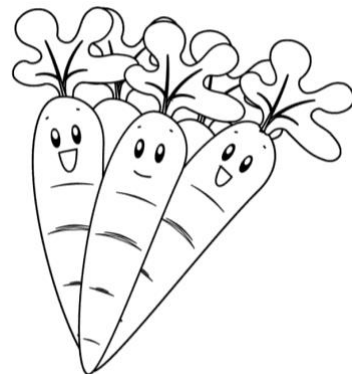
Na jednom malém políčku rostly mrkvičky. Všechny se těšily, až vyrostou a půjdou do světa – třeba do polévky nebo do salátu. Jedna z mrkviček ale byla jiná než ostatní. Nebyla rovná jako ostatní mrkve. Trochu se kroutila na jednu stranu. A právě kvůli tomu si dělala starosti.

„Nikdo mě nebude chtít,“ šeptala si smutně. „V obchodě mají rádi jen rovné mrkve. Ty vypadají hezky. Já jsem zahnutá... určitě mě vyhodí.“

Ostatní mrkvičky se na ni jen podivně dívaly.

Některé si něco šeptaly.

Mrkvička se cítila osamělá.

Ale farma, na které rostla, nebyla jako ty některé velké, kde se vybírají jen hezké kousky. Tady pracoval hodný farmář, který měl rád všechnu svou zeleninu – malou i velkou, rovnou i zakroucenou.

Když přišel sklízet mrkev, usmál se, když uviděl právě tu zahnutou. „Ty jsi moc hezká,“ řekl jí. „Možná nejsi rovná, ale to přece nevadí. Chuť je důležitější než tvar!“ A tak vzal mrkvičku s sebou na trh do města.

Na trhu chodilo spousta lidí. Někteří koukali po největší a nejrovnější zelenině. Ale pak přišla malá holčička s maminkou. „Mami, podívej!“ vykřikla. „Tahle mrkvička se směje! Je tak hezky zatočená! Můžeme si ji vzít?“

A maminka řekla: „Samozřejmě! Všechny mrkvičky jsou dobré, když jsou čerstvé a zdravé.“ Mrkvička se cítila šťastně. Už věděla, že nezáleží na tom, jak vypadá – důležité je, že někomu udělala radost a dobře chutná.

A tak skončila doma, v teplé kuchyni, kde z ní udělali výbornou mrkvovou polévku. A kdyby mohla, určitě by se usmívala až do posledního sousta.

